

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

časnik vsek dan razen ne-
delj in praznikov.

Published daily except Sundays
and Holidays.

TO—YEAR XIII. Come Note
Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 16, 1918.

Subscription \$5.00
Yearly.

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARIES pro-
tector: 2657 N. Lawndale ave.

DEC Official publication:
2657 N. Lawndale ave.

Telephone: Lawndale 4635.

**TISOČI DE-
LAVCEV SO IMELI
ŽALOSTEN BOŽIČ.**

**V CHICAGU JE OKOLI
TISOČ DELAVCEV BREZ
DELA.**

Spomlad obljubujejo boljše
čase v industriji.

Chicago, Ill. — Tisoči in tisoči
vezposelnih delavcev so imeli le-
žalosten Božič. Zaradi brez-
nosti pa niso trpeli samo de-
la, ampak z njimi vred so tr-
ajih svojci.

Prejšnje brezposelnih delavcev

Božiču cenili v Chicagu na
100 do 120.000. Polovica teh
vezposelnih delavcev, ki so
pri deli z omejenim de-
lavnim časom. Okoli 30 do 40 ti-
soč sezonskih delavcev, ki so
normalnih časih vsako leto ob-
stajajo brez dela. Razmere v
industriji so torej pod normalno-
mesečno za življenske potrebe
zadostno. Najbolj so prizna-
ni delave v avtomobilski, us-
niki, tekstilni, pleteninarski in
drugi industriji. Lahko se re-
či, da je trideset odstotkov vseh
delavcev v teh industrijih v
zveznih državah brez dela.

Normalni interes govore, da se

delavi obrne na bolje. To je

spomlad, ker je spomladni
stavbniški deli kot pozitivni

Spomladni pričenjuje tudi z grad-
nem v mnogih okrajih, za katero
so državne legislature in o-

zni odbori dovolili potrebn

o.

Prečela iz drugih mesta govo-
ra, da je brezposelnost splošna

Cincinatija poroča, da je

sto tisoč delavcev pet in

pet tisoč brez dela.

Clevelandu ni dosti bolje,

brez dela je 30.5 odstotkov

vevcev. V Clevelandu je pri-
mo dve sto pet in dvajset ti-
soč delavcev.

Bethlehemu je brez dela 6.
jeklarski delavcev. V tu-
jih jeklarnah je zaposlenih

normalnih časih do šest in tri

et tisoč delavcev.

Indianapolisu je hudo priza-
niti kovinarska industrija. Oko-
nya in štirideset odstotkov de-
lavcev je brez dela v tri in pet-

et kovinarskih tovarnah.

Trgovska zbornica v Pough-

keeps, N. Y., poroča, da nor-

malni deli osem tisoč delavcev,

ki je pa brez dela dva tisoč pet

delavcev.

Porotilo iz Dayton, O., pravi,
da je število brezposelnih delav-
cev veliko in da so bile delavcem

zgane meze.

V St. Louisu, Mo., dela v nor-

malnih razmerah sto pet in dvaj-

et tisoč delavcev, a zdaj cenijo

vevce brezposelnih delavcev na

dvajset tisoč. V Eastonu,

in Phillipaburgu, N. J., je

svilne industrije. V tej indu-

striji dela le še tri tisoč delavcev,

ali tisoč dve sto delavcev je

brez dela. V tovarnah za nogavice

dela v normalnem času okoli

šest sto delavcev, zdaj pa

so v teh tovarnah skoraj popo-

lena počiva. Iz Schenectadyja,

N. Y., poročajo, da General Elec-

kompanija se ne odprla de-

ve, ne sprejema pa novih v-

delavcev.

Hobekter, N. Y., ima približ-

no enajst tisoč delavcev. Ali

so v krožnici, čevljarski in

drugi industriji skoraj popo-

lena počiva.

Bridgeport, Conn., je središče

trgovske industrije v novoanglijskih državah. V normalnih

deli da pet in štirideset ti-

so delavcev, a zdaj je brez dela

osmnejst tisoč delavcev.

To so primere le iz nekaterih

del, ki pa podajajo že toliko ja-

ko, da se pozna položaj v

del.

Japonski parlament izberuje.

Tokijo, 27. dec. — Danes je

zborovati nov japonski

parlament. Na dnevnem redu so

načrtna vprašanja.

**SOVJETSKA VLADA PREKLI-
CALA TRGOVSKIE PAKTE Z A-
MERIŠKIMI TVRDKAMI?**

London, 27. dec. — Brzojavka "Exchange Telegraph" iz Kristijanije je sporočila, da je Rosta (ruska časnarska brzojavna agencija) poslala slednje vest iz Moskve: "Češčer, ljudski komesar zunanjih zadev, je brzojavil Martensu, sovjetskemu zastopniku v Združenih državah, da naj prekliče vse njegove trgovske pogodbe z ameriškimi tvrdkami."

**NORMALNI ČASI SE
VRAČAJO V AMERIKI?**

**PRECEJ DRŽAVNIH BANK V
SEV. DAKOTI JE PRITISNJE
NIH OB STENO.**

Zeleniški magnati ne dobivajo
sivih las, kajti Each-Cumminsova
postava je sanje garancija.

Chiango, Ill. — "Jadrno se
vracamo v normalne čase" in naj-
večji nazadnjaki so popolnoma
zadostovali s položajem. Le pogle-
dati je treba v velike dnevne, ki
se v člankih kar ecede zadovoljnosti
in preklicu, da spomlad postanejo časi že tako nor-
malni, kakor da ne bi bilo za na-
mi svetovne vojne.

Kaj pa je ta normalnost? Ali
je sploh to normalnost, kar se
razvija pred nam?

Farmarji so izgubili od pet do
šest milijard dolarjev na svojem
pridelku. Tako poročajo velebi-
nični časniki in točnici farmarje, da
nekdo mora biti žrtev, kadar
se vracamo v normalne čase, da
hočemo, da se normalni časi sploh
kdaj vrnejo. V farmarskih kro-
gih pa nadijo, da izpuščajo od šest
do deset milijard dolarjev na pri-
delku.

Delaveci tudi občutijo, kako se
vracamo v normalne čase. Po
konzervativni cennosti je okoli dva
milijona delavcev brez dela. To je
tudi neke posebne vrste normal-
nosti, ki se najrajejo pojavi ob ča-
su gospodarskih kriz in depres-
sij na denarnem trgu. Ali velebi-
nični časopisje zdaj ne govori o
slabih časih in krizi, ampak pravi
da se vracamo v normalne čase.

V tekstilnih tovarnah Pacific
in Arlington v Lawrence, Mass.,
so znižali delavsko mezo za dva
in dvajset odstotkov in pol. Na
pr. če je delavec zaslužil en dol-

lar, bo odalj prejel le 7½ centov. Samo v teh dveh tovar-
nah je prizadetih šestnajst tisoč
delavcev. In znižanje meze je
stopilo v veljavno tik pred Božičem, tako da so delaveci prejeli
božično darilo, kakršnega se niso
nadzeli, in ob času, ko so tovar-
narji kupovali svojim soprogam
diamantne prstane, dragoceno
kožuhovino in druge potratne re-
či kot božična darila.

Ta nesreča pa ni doletela le delavec v Lawrence, Mass. Iz vseh
mest, v katerih so tekstilne tovar-
ne in fabrike za pleteninarske iz-
delke, prihajajo poročila o zniž-
janju delavskih mezd. Značilno na
teh stvari je, da so podjetniki pri-
čeli prvi trgati delavsko mezo, ki
so napravili največ profita v
vojnem času. Znano je, da so v
vojnem času iz starih volnenih
enjup spletli nitke in iz teh nitk
zopet voleno blago, ki je bilo
prodano po višjih cenah kot bla-
go iz prave in pristne volne v
predvojnom času.

Krožni podjetniki so v vojnem
času tudi nagromadili lepe
milijone. Med njimi je zdaj mar-
sikateri novi milijonar, kajti pro-
dali so vsako enjuno po pravih
oderuških cenah, ko je bila ar-
ma demobilizirana. Zdaj hočejo
trgati meze in uvesti zopet delo
od kosa. Krožni delavci so se-
veda bolje organizirani kot tekstilni
in pleteninarski in zaradi tega
krožni baroni še niso z utrgova-
njem delavskih mezd dosegli ti-
stih uspehov kot njih tekstilni in
pleteninarski tovarni. Boj v kro-
žni industriji je še pričel. Tu-
kaj so le prve praski, ki pokazu-
jejo, da krožni delavci ne bodo
sprejeli kar težnje meninči dik-
tati krožni baronovi.

Privatnemu velebiznisu se go-
di prav dobro. V Severni Dakoti
je sicer popokalo nekaj državnih
bank, ki so v privatnih rokah, ali
narodnim bankam se ni zgodilo
nič hudega, ker je za njimi zve-
na rezerva. Te banke tržijo in
izplačale bodo lepe dividende ob
Novem letu, poleg pa namanjajo-
ča imajo potreben kapital za "le-
gitima podjetja."

Zeleniški magnati so dobre
volje. Dividenda jim je garantirana.
Njim se ni treba bati iz-
gube, kajti Each-Cumminsova
zeleniška postava jim garantira
dobiček. Če sedanja voznina še ni
tako visoka, da bodo železniški
baroni prejeli tako dividendo, kot
je določena postava, tedaj naleta-
ja postava Meddržavnih trgovskih
komisij dolžnost, da voznino tako
povrh, da bo nosila dobike.

Parobrodni trust se pripravlja,
da poglične trgovske ladje, ki so
bile zgrajene z denarjem ameri-
(Dalje na 2. strani.)

**DA, DA, DELAVSKE
MEZDE SO JIM OB-
LEŽALE V ŽELODGU!**

**O PROFITIH FRAV NIČ NE
GOVORE, DA SE MORAO
ZNIZATI.**

Industrijalni delaveci na vzhodu
so najbolj prisadeti.

New York, N. Y. — Res je pest
privatnih velebizniških interesov
hudo zadeba delavcev na zapadu in
v srednjem delu, vendar pa ne
tako hudo, kot tu na vzhodu. Tu-
kaj ni bil le omejen delavni čas, od-
puščeni niso bili le delaveci, ampak
podjetniki so rezali tudi me-
zde, ki niso niti od daleč zadost-
vale za kritje življenskih tro-
škov. Človek seveda tudi živi, če
se enkrat ali dvakrat na dan na-
je nezabeljene kase, močnika ali
krompirja in prebiva v nezakur-
jeni sobi, ko pritska strupen
mrav. Ali to ni življenne, kakršno
se spodbodi za ljudi. Tako živ-
ljene je življene, počasno u-
miranje lakote in življene stra-
nega trpljenja in muk. Taka pri-
hodnost pa zdaj čaka tekstilne
delavce, pleteninarske, kovinarje, kro-
jaške in druge delavce, kajti
omejen ni bil le delavni čas, ampak
znižana je bila tudi delavščina. Če
je delavska družina na koncu izhajala, dokler so delaveci
prejeli prejšnjo mezo za dva in
dvajset odstotkov in pol. Na pr. če
je delavec zaslužil en dol-

lar, bo odalj prejel le 7½ centov.

Sam v teh dveh tovar-
nah je prizadetih šestnajst tisoč
delavcev. In znižanje meze je
stopilo v veljavno tik pred Božičem, tako da so delaveci prejeli
božično darilo, kakršnega se niso
nadzeli, in ob času, ko so tovar-
narji kupovali svojim soprogam
diamantne prstane, dragoceno
kožuhovino in druge potratne re-
či kot božična darila.

Na pr. če je delavščina znižana
za dva in dvajset odstotkov in pol.

Na pr. če je delavščina znižana
za dva in dvajset odstotkov in pol.

Na pr. če je delavščina znižana
za dva in dvajset odstotkov in pol.

Na pr. če je delavščina znižana
za dva in dvajset odstotkov in pol.

Na pr.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zadnjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesec; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.50 za tri mesec, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benevolent Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oklepanju n. pr. Dec. 1-20 poleg vsega imena in naslova poslani, da vam je z tem dnevnem potakna zaročinu. Posovite jo pravodano, da se vam ne ustavi list.

PAPEŽ OSTANE PAPEŽ.

Rim je danes ravno tako konzervativoten kot je bil pred sto ali pa tisoč leti. V Vatikanu je bila zoperna vsaka reforma pred tisoč leti in zoperna je še danes. In tudi danes še prevladuje mnenje v Vatikanu — nobene novotarije, kajti vsaka novotaria pomeni začetek razpadanja rimske-katoliške cerkve.

Kako se rimsko papeštvo še danes boji vsake novotarije, dokazuje pismo, ki ga je izdala sv. stolica, v kateri svari pred Y. M. C. A. (ameriško organizacijo — "Družbo krščanskih mladičev"). Po mnenju papeža uči ta družba odpadništvo med rimskimi katoliki, ker oznanjuje svobodno mišljenje v verakih rečeh. Papež gre še dalje in pravi, da družba korumpira vero mladičev. V tem fermanu se papež sklicuje na kanonsko pravo, po katerem so prepovedani časniki in organizacije, ki so naklonjeni verskemu radikalizmu in brezbržnosti.

Papež seveda ima pravico izdajati take fermane, kakršni se mu zde potrebni, da ohrani papeštvo. To pravico mu priznajo vsi pametni ljudje in mu jo tudi ne odrekajo. Ali papežev ferman dokazuje, da je sv. stolica dandanes še ravno tako netolerantna proti drugim vernikom, kakor je bila v srednjem veku, ko je imela moč, da je lahko malo drugače nastopila proti tistim, kateri je smatrala za odpadnike in krivoverce, kot samo s fermani.

Ob času svetovne vojne so prišli v javnost glasovi, da v Vatikanu upajo na obnovitev cerkvene države. Ti glasovi so prihajali direktno iz Vatikana ali pa od spodenih kronanih vladarjev, ki se zavedajo, da je najložje tam vladati ljudske mase, kjer ima rimsko katoliška cerkev moč, da obda človeške možgane z duševno temo. Sedanji papežev ferman pa pove, kako tolerantna bi bila vatikanska vlada v svoji državi napram drugim vernikom ali takim grešnikom, ki jih smatra za krivoverce ali svoje odpadnike.

Vatikan je še vedno najhuje divjal proti takozvanim odpadnikom. Zakaj?

V Vatikanu je odpadništvo nepoznana reč, kajti kjer se najde malo vere in več zahteve, da verjamejo drugi, kar jim tisti pripovedujejo, pri katerih je malo vere, ni odpadnikov, ker nimajo od ničesar odpasti. Več odpadnikov je pa med verniki, to je med pravimi verniki. To so ljudje, ki slepo verjamejo vse, kar Vatikan zapove verjeti, dokler se jim ne odpro oči. Vsak tak "odpadnik" potegno s sabo nekaj svojih znancev in sorodnikov, da tudi več ne verjamejo, kar so zapovedali v Vatikanu, da morajo verovati. Ti verniki so pa steber Vatikana, dokler slepc verjamejo vse. Oni ga podpirajo s svojimi darovi finančno, moralno pa z zagovarjanjem Vatikana. In če se število takih "odpadnikov" množi, tedaj se znižuje tudi finančna in moralna pomoč, ki jo prejema Vatikan z vsemi svojimi ustanovami. To dejstvo pa pojasni, zakaj v Vatikanu najbolj sovražijo odpadnike.

Ce bi na Vatikan vsaki mesec deževali cekini, ali če bi neka nevidna roka napolnila vsaki mesec blagajne v Vatikanu, bi papeštvo ne dalo počenega groša za vse odpadnike. V Vatikanu pa ne morejo izhajati brez denarja, ravno tako kot ne morejo živeti drugi ljudje, dokler je denar priznan kot izmenjevalno sredstvo pri nakupu potreščin, ki jih človek potrebuje za svoje življence. Cekini ne padajo z neba, blagajne v Vatikanu ne napolni nobena nevidna roka, zato morajo skrbeti verniki, da se blagajne v Vatikanu ne posuše. Vsa stvar se vrši popolnoma po naravnih potih in zaradi tega se tudi Vatikan poslužuje sredstev v boju proti odpadništvi, od katerih upa, da mu največ koristijo, in ki so dandanes v modi in kakršnih se lahko posluži.

Ce bi Vatikan imel še moč kot na pr. v srednjem veku, tedaj bi po nekaterih krajih plametele še grmade, ali bi pa ljudi pekli na električnem stolu, ker je to v času elektrike in pare bolj moderno, ki nočajo verovati, kar jim je ukazal verjeti Vatikan, ali ki nagovarjajo druge, da naj ne verjamejo, kar priporočajo v Vatikanu.

Papež je ostal papež, le sredstva proti odpadnikom so malo drugačna, kot so bila v srednjem veku.

DOPISI.

Posor rojaki v Chicagu in okolici!

Chicago, Ill. — Že enkrat je bilo poročano o prireditvi Slov. dram. društva in pevskega zbora Sava 2. januarja 1921. popoldne ob drugi uri v dvorani Č. S. P. S., 1126-30 W. 18th St. Program te prireditve je sledeci:

1) "Sprejem," overture (R. Schleppergrell) igra orkester Peter Ahačič;

2) "Dobro zdravilo," žaloigra v enem dejanju. (Iz angleščine prosto prevel Ivan Moček).

3) "Sarafan" (Franc Gerbič), poje pevski zbor "Sava."

4) "Pop," karakteristični komad, igra orkester Peter Ahačič.

5) "Soprog njegove žene," žaloigra v enem dejanju. (Iz angleščine priredil Ivan Moček).

6) "Pred slovensom" (Anton Foerster), poje pevski zbor "Sava."

7) "Indijska princess" (K. L. King), igra orkester Petra Ahačič.

8) "V nedeljo zjutraj," žaloigra v enem dejanju. (Iz angleščine priredil Ivan Moček).

9) Pies in prosta zabava.

Iz gornjega je razvidno, da je program te prireditve izredno bogat, kot še ni bil nikdar kak program slovenskih prireditiv v Chicagu. Valedi tega se tudi pričakuje, da se bodo rojaki v Chicagu in bližnji okolici polnočivno udeležili te prireditve.

Z ozirom na tako izredno bogat program je vstopnila zelo majhna; za odrastle 75c, za otroke od šestega pa do 14. leta 15c.

Prireditveni odbor se ni ustrešil, da ne dela stroškov, ampak njegov

cejl je, da poda rojakom najboljše, kar je sploh mogoče v danih razmerah. In prepričan je, da bodo rojaki to vpošteli in tudi poplačali njegov trud. Kot je bilo že opetovanje poročano, Slov. dramatično društvo in pevski zbor Sava ne iščeta nobenega materijalnega dobička od svojih pri djetev, ampak da podasta rojaki in to, kar zahtevajo, namreč duševni, užitek, zabavo in razvedrilo, do česar smo delavei popolnoma upravičeni.

Prireditveni odbor spelira na

vse rojake, udeležite se te pri-

reditve, ker ne bo tako kmalu pri-

liko, nantiši se tako dobre zabave.

Povejte vašim prijateljem in

znancem, da se jim nudi najboljša zabava v vsakem oziru v

dvorani Č. S. P. S., 1125-30 W. 18th

St., blok in pol vzhodno od Ra-

ene Ave., za malo vstopilino.

Pričetek ob drugi uri popoldne

(vpoštovajte to, ker je na le-

takih pomotoma izpuščeno!).

Za vsakovrstno dobro postreže

no najbolje preskrbljeno. — Od-

bor.

Milwaukee, Wis. — Dramatični odsek samostojnega podpornega društva "Lilija", je priredil

dne 19. decembra v dvorani Harmonie zabavo, zvezzano z igro "Gadjie gnezdo". Igra je vzeta iz

Fr. Levstikove povesti istega imena, katera opisuje trpljenje našega naroda v vojnem času. Po-

vest je bila priredbena pred kratkim v nekem starokrajskem časopisu in je v Ameriki Slovencem že neznana in za to je nemogoče isto ocenjevati. Mogoče, da je kaj dobrega v njej valje temu, da je igra in je slaba, brez logike in kar je še slabše, počna mučnini prizorov. Kako se je ista uprizoriла, kako so igraje izvrzili svojo nalogu, je tukaj stranska stvar, kar je še slabše, ne more izboljšati najboljši igralec. Vsebino opisovali bi bilo nepotrebno, da to je omeniti samo glavne hibe, posebno z vzroka, ker se nahaja stvar isto v naši naselbini in kateri je tem delom pokazal, da cenit nas, oziroma našo kulturno stališče je nizko. Ako misl avtor, da se lahko v naši naselbini še sedaj učinkoviti narodni šovinism, se jači to moti in kaže s tem, da spi ali pa tava po temi v drugih svetovih, med tem ko prevladuje ljudstvo vedno bolj duh novega časa.

S tem pač seveda ni potreba reči, da smo brez narodnega čuta. Mi smo narodni in ostanemo taki, kolikor to dopuščajo moje mednarodne ideje ki sedaj predstavljata svet. Mi čutimo narodno, toda ne merome pa več biti tako nazadnjaški šovinisti, da bi se redno verjeli v stare bajke, po katerih se rešujejo narodi s pomočjo.

Akoravno je še tako čista in po Kristusovih načelih, kar

kor tudi ne z orojem v ruci. V

igri se vzbuja narodno sovraštvo in ob enem se prikaže Kristus, ka-

teri govori o miru in ljubezni. Si-

cer pa je bil ta "Kristus" bolj

podoben kakemu Hibernianu, ki tr-

ži s siho robu". Ta prizor je bil

smučen in ob enem umetcu za vse

nas, ki nismo slučajno pozabili

doma svojih glav.

Aktor igre spada med one po-

božne duše, kateri hočejo odstra-

niti razredni boj z lepimi fraza-

mi poslužujejo se istih sredstev,

kakor nčitelj napram svojim pa-

glavevem, žugajoč na eni strani

kapitalistom, če, "tudi vi morate

nekaj dovoliti in ne preveč zahtev-

" in opominjajoč ob enem delave-

nu na sveta nebesa, kjer si naj

poiščojo to, kar jih je bilo v

življenu ukraden. S svojim de-

lam je počasal, ali da nas smatra

maso, ki se nahaja še le v otroč-

ji dobi političnega razumevanja,

ali pa da ima namen, da zajesi

stremljenje po napredku med na-

mimi.

Mislili smo vedno, da smo že ta-

ko daleč v naši naselbini, da se ne

bode nihče več predvzeti s posku-

šnjo, nas poduvečati o reševanju

narodnih vprašanj s takega ultra

konzervativnega stališča, katero

bi bilo dobro za kako Marijinu

društvo ali za kake uniformirane

"vitez" žalostnega spomina.

Vse, kar je bilo v igri, je pre-

sedalo vsakemu pametnemu slove-

nu. Nemčur je vendar tako stara,

tako zoperna podoba, da se človek

gabi in naš narod je vendar

že toliko zrel, da se ne ustavlja

več pri takih klavernih postavah.

Med namim imamo ja še vedno ta-

kozvane "avstrijake", in še smo

preko njih, kakor preko kakega

nadležnega mrčesa. S tem, da se

nas spominja v igrach na one ža-

losti bedaste epizode iz narod-

nih bojov, se zavedamo svoje

narodnosti, se zavedamo krivice,

ki se nam je zgordila, teda odkla-

njam do odločne ona

Ameriške vesti. Inozemstvo.

VŽIGALICA JE PADLA NA PO. SODO ZA GAZOLIN.

Sledila je razstrebla, za njo požar.

New Albany, Ind. — 17-letni John Lamb je vrgel proč v žigalico, ki je padla na posodo gazolin. Nastala je eksplozija, kateri sta sledila panika in požar v gledališču.

Plamen je objel mladeniča, ki je pribel na ulico kot živa baklja. Pasanti so ga vrgli hitro na tla, da so zadušili ogenj s svojimi suknjami. Zadobil je precej hude opreklice.

Tako po eksploziji je bila hiša v plamenni, v kateri se nahaja tudi kinematografsko gledališče. Eksplozija je povzročila paniko v gledališču. Ljudje so se drnejni in gledališče, toda poškodovan ni bil noben.

MILOSTNA KAZEN ZA DO. BICKARSKEGA SLEPARJA.

Indianapolis, Ind. — Mesar William Fielder je bil kaznovan z deset dolarji globe, ker je umetno maslo prodajal za sveže sirovo maslo.

Zivežni nadzornik C. V. Stainley je kupil pri mesarju en funt masla, katerega mu je mesar povabil, da ga je ravnokar kupil od farmarja.

46 VEROIZPOVEDANJ V E. NEM MESTU.

Elkhart, Ind. — V tukajnjem mestu pripadajo prebivalci 46 veroizpovedanjem. Komaj polovica prebivalcev pa pripada k cerkvenim občinam. Mesto ima nekaj več ko osem tisoč prebivalcev.

FORDOV PODJETJE JE O. MEJILO POSLOVNI CAS.

Oklahoma City, Okla. — V podjetju Ford Motor kompanije, pri kateri dela dve sto petdeset delavcev, so omejili delavni čas za polovico.

Vsi delavec dela le tri dni v tednu. Pisarniški uslužbenec delajo vsaki dan in skozi vse teden. Dodači so producirali po 140 avtomobilov na dan, odsej se pa znača produkcija na sedemdeset avtomobilov na dan. Ta odredba je po izjavni superintendentu le začasna.

PROPAGANDA PROTI PROPAGANDI DELAVSKIH SPOTNIKOV.

St. Paul, Minn. — "Meščanska alianca" je pričela z veliko propagando za odprt delavništvo, da uniči delavske organizacije. Strokovne organizacije so sklenile, da na to propagando odgovore s točo letatki, ki bodo razdeljeni po vseh hišah in pisarnah, da bo ljudstvo slišalo obo zvona.

BOŽIČNO DARILO KAPITALISTOV V ZDRAŽENIH DRŽAH.

So. Chicago, Ill. — Inland Steel kompanija je odslovila 40% delavcev.

Pueblo, Colo. — J. W. Welborn, predsednik oClorado Fuel & Iron Co., je naznani, da po Novem letu se število delavcev v tukajnjih žeklarnah zniža za dvatisoč mož, ki bodo delali samo polovico časa.

Cincinnati, O. — 25,000 delavcev brez dela.

St. Louis, Mo. — 20,000 delavcev brez dela.

STEREOTIPERJI SO PODPISALI NOVO POGODBO S PODJETNIKI.

Rochester, N. Y. — Organizirani stereotipni delavci so sklenili novo pogodbo s podjetniki. Novi pogodbi se povika tedenska mreža za delo podnevu od \$39 na \$41, za ponočno delo pa od \$41 na \$45.

IVŠEMU KAZNJENCU SE JE OMRAČIL UM!

Pikneyville, Ill. — J. Hoagland, bivšemu kaznjencu, se je zmenila pamet. V tem stanju je obstrelil tri osebe, četrto pa oropal. Predele ga je ustrelil serif Thomas. Dogodek se je odigral na postaji centralne železnice.

Papež ne dovoli ženitve češkim duhovnoma.

Rim, 27. dec. — V tajnem konistoriju dne 16. decembra je paž Benedikt napadel razkolno organizacijo, imenovano "Jednota" med katoliškimi duhovni v Čehoslovaki. Rekel je, da katoliška cerkev ne bo nikdar dovolila ženitve svojim duhovnem in nikdar ne uvede v svojo cerkveno disciplino takih demokratičnih reform, ki jih zahteva čehoslovaška duhovščina. Papež je tudi omenil, da nemški duhovni izstopili iz čehoslovaške duhovniške Jednote.

Boljščinske bitke na Irskem.

Dublin, Irsko, 27. dec. — Na božični dan je bilo več spopadov med republikani in angleškimi vojaki. V Traleeju sta bila ubita dva Irci, ki sta streljala na vojsko patruljo in potem sta hotela pobegniti. Trije sifajnoveci so bili ranjeni.

V Corku je 30 maskiranih moških udri v tiskarno Examinerja, kjer so razbili vse stroje. Govori se, da so napad izvršili republikani iz razloga, ker je "Examiner" prijazno komentiral škofov prisarski list, ki je napravljen proti prelivjanju krvi.

Francoski socialistični Kongres.

Tours, Francija, 27. dec. — Tukaj je bil včeraj otvoren kongres socialistične stranke v Franciji, ki ima končno resiti vprašanje pristopa k tretji internacionali. Iz prvih poročil delegatov je razvidno, da je večina za vstop v komunistično internacionalo. Delegatje iz okrožja Lot-et-Garonne, kjer je pred nekaj dnevi sijajno zmagal socialistični kandidat pri izrednih volitvah v parlament proti združenim kapitalističnim strankam, podpirajo maksimalni komunistični program in bodo glasovali za združitev z Moskvou.

Socialistična zmaga v Lot-et-Garonnu je silno pretresla buržoazne stranke v parlamentu, kajti najmanj niso prizakovali, da bo izvoljen socialistični voditelj Jean Renaud proti združeni sili kapitalističnega bloka. Dotično okrožje zastopa tudi ministarski predsednik Leygues. Nekaj se govori, da bo vlada odložila izredne volitve v nekaterih drugih krajih, ker se boji nadaljnih socialističnih zmag.

Sovjetska Rusija prehranjuje Armenijo.

Carigrad, 27. dec. — Iz Tiflisa poročajo, da je despejlo 80 železničnih vagonov ruskega žita v Erivan, glavno mesto sovjetske Armeñije. Žito je poslala ruska sovjetska vlada. Enajsta rdeča amara v Rusiji je prostovoljno znižala svoje odmerke kruha z namenom, da se kruh poslije armenškim delavecem in kmetom.

Poljski bi radis igrali viogo meštarja med Rusijo in zapadnim svetom.

Pariz, 26. dec. — Poljski poslanik Askenazy v Parizu je dejal ob neki prilici, da Poljska lahko izvršuje trgovsko posredovanje med sovjetsko Rusijo in Francijo, Anglijo, Nemčijo in Ameriko. Na ta način bi bilo pomagano vsem strankam.

NEKAJ LUDI NA MILOVNO KONFERENCO.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Avstrija presi ligi narodov za združenje z Nemčijo.

Pariz, 27. dec. — Berlinake depeše se glase, da je avstrijska vladava pripravila manifest, naslovil na ligo narodov, ki vsebuje predlog za združenje z Nemčijo. Manifest sta baje sestavila dr. Walter Simons, nemški zunanjji minister, in grof Otokar Cernin, bivši avstro-ogrski zunanjji minister.

Ruski menševiki upirajo za otvoritev trgovine.

Berlin, 27. dec. — Martov in Abramovič, voditelji ruskih menševikov (soc. demokratične stranke), ki se mudita v Berlinu, sta naslovila manifest na vse socialistične stranke in strokovne unije po svetu, v katerem apelirata, da naj stranke podpirajo gibanje za pripoznanje sovjetske vlade v Moskvi in otvoritev trgovine. Manifest se tudi glasi, da zmaga nad Vrangljom ni bila zmaga boljševizma, temveč zmaga ruske revolucije in vsega ruskega naroda. Ruski kmet, ki je proti komunizmu, je podpiral sovjetsko vlado v vojni proti Vranglu in ravna tako, da je podpiral ruski menševiki, ki zahtevajo, da se morejo iz Rusije pomesti vse mednarodni in ruski reakcionarji.

Sovjetska revolucija v Georgiji.

London, 27. dec. — "Daily Express" je prejel brzojavko iz Georgije, da je v Georgiji na Kavkazu izbruhnila sovjetska revolucija. Georgijska vojaška garnisi-

ja v Batumu je reberišala in dvignila rdečo zastavo. Močna rdeča armada se poniče proti južno-vzhodni meji Azerbajdžana. Burzouščina je v paniki in oblega prisostnike v Batumu z namenom, da pohgne predno pridajo boljševiki.

Karl Legien, znan nemški socialist, umrl.

Berlin, 26. dec. — Karl Legien, predsednik Zveze strokovnih unij v Nemčiji in socialistični poslanec v parlamentu, je danes umrl po desetodnevni bolezni v starosti 60 let. Legien je bil svoječasno tudi tajnik strokovne internationale. Bil je poslanec v nemškem parlamentu od leta 1893. Po vojni je bil pristaž socialistične desnice (Scheidemannove frakcije).

Belgia je obrnila hrbet Franciji.

Paris, 27. dec. — Iz Brusla poročajo "Journalu," da se je Belgija pridružila Angliji v zadnjem tvočku v versalski pogodbi, ki dolga konflikcijo nemških lastnic na belgijskih tleh v sladiču, da Nemčija ne izvrši mirovih pogojev. Anglija je razvajavila točko, kar se nje tiče in to misli storiti tudi Belgija. Francija se odločno protivi temu koraku.

Nova vstaja proti Francosom v Siriji.

Carigrad, 25. dec. — Voditelji nezadovoljnih Sircev so organizirali novo vstajo proti Francosom. Zadnje dni je bila napadena francoska četa pod vodstvom polkovnika Goubanda v okolici Antabla in poražena. Francoti so zboleli in 120 oseb je obležalo mrtvih in ranjenih.

Turki nacionalisti so aktivni na vseh frontah in ta teden so vzel Grk dva mesta v okolici Izmidja. Mustafa Kemal pač ni izpremenil svojega stališča in zateva brezogojno izpraznitve Male Azije in Carigrada.

Papež pravi, da "slovenstvo trpi na petih kragah".

Rim, 26. dec. — Papež Benedikt je dejal te dni pri nekem sprejemenu, da "pet kug mori slovenstvo", ki so: nepokorstna našram oblast, sovraštvo med brati, prevečko veseljstvo, mržnja do dela in pozabnost na vse.

Poljski bi radis igrali viogo meštarja med Rusijo in zapadnim svetom.

Pariz, 26. dec. — Poljski poslanik Askenazy v Parizu je dejal ob neki prilici, da Poljska lahko izvršuje trgovsko posredovanje med sovjetsko Rusijo in Francijo, Anglijo, Nemčijo in Ameriko. Na ta način bi bilo pomagano vsem strankam.

NEKAJ LUDI NA MILOVNO KONFERENCO.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Čaj. Končno je Clemenceau vstal in stopil k Fochu ter mu nekaj posepeljal na uho. Stari general je takoj vstal in z gredim pogledom zapustil sobo. — Bowman je dejal, da bi že danes rad plialo lepo vsto denarja, skozi kaj je izvedel, kaj je francoski "Tiger" takrat poštel.

Preši ligi narodov za združenje z Nemčijo.

Pariz, 27. dec. — Berlinake depeše se glase, da je avstrijska vladava pripravila manifest, naslovil na ligo narodov, ki vsebuje predlog za združenje z Nemčijo. Manifest sta baje sestavila dr. Walter Simons, nemški zunanjji minister, in grof Otokar Cernin, bivši avstro-ogrski zunanjji minister.

Ruski menševiki upirajo za otvoritev trgovine.

Berlin, 27. dec. — Martov in Abramovič, voditelji ruskih menševikov (soc. demokratične stranke), ki se mudita v Berlinu, sta naslovila manifest na vse socialistične stranke in strokovne unije po svetu, v katerem apelirata, da naj stranke podpirajo gibanje za pripoznanje sovjetske vlade v Moskvi in otvoritev trgovine. Manifest se tudi glasi, da zmaga nad Vrangljom ni bila zmaga boljševizma, temveč zmaga ruske revolucije in vsega ruskega naroda. Ruski kmet, ki je proti komunizmu, je podpiral sovjetsko vlado v vojni proti Vranglu in ravna tako, da je podpiral ruski menševiki, ki zahtevajo, da se morejo iz Rusije pomesti vse mednarodni in ruski reakcionarji.

Sovjetska revolucija v Georgiji.

London, 27. dec. — "Daily Express" je prejel brzojavko iz Georgije, da je v Georgiji na Kavkazu izbruhnila sovjetska revolucija. Georgijska vojaška garnisi-

vje in svojo povest je povedal v obrokih. Poskušanje teh predavačev o zgodovini mnogih narodov in o narodnih zahtevah ter protizvezdah, da je organiziranje nebrojnih komisij, ki so imeli iti v Berlin, na Dunaj, v južno Rusijo itd., za nabiranje političnih in gospodarskih podatkov, ter izdelovanje nestarih projektov za vojno odzgodino, liga narodov itd., je vzel dve meseca časa.

Bowman je razkril tudi zanimivo anekdotu, ki se tiče Bolgarije in Srbije. Wilson in ostali ameriški delegatje so do konca konference nasprotovali, da bi Srbija dobila tri okrožja bolgarskega teritorija, ki je naseljen izključno z Bolgari. Kakor je Wilson odločno bil na stališču, da Jugoslavija dobije Reke in nekaj teritorija v Istri, je ravno tako odločno oponiral anekciji bolgarskega teritorija k Srbiji. Ameriška delegacija je bila mnrena, da je Srbija osvojila itak dovolj tujega prebivalstva, na primer Slovence z dvomljivo zvestobo, skupina nemških in madjarskih kolonij severno od Save in Drave, ki so bili podvrazeni z vojko.

Bowman je tudi rekel, da je med zavezniki na mirovni konferenci veljalo, da je in zdaj eno enoten. Je Janežev program ni bilo nikoli. Zavezniki so vedno bili na stališču, da morajo kot smagovalci izsiliti trde pogojev do sovražnika, a zoper so govorili o abstraktnejši justici Wilsonovih mirnajstih točk. Konferenčniki se niso nikdar popolnoma sedili v kakršnikoli stvari, pri vsakem vprašanju je moral priti kompromis. Najlepje pa je to, da je morala vsaka delegacija vedno imeti dokumentarne dokaze, da sovražnik je izsilil trde pogojev do sovražnika, a zoper so govorili o abstraktnejši justici Wilsonovih mirnajstih točk. Konferenčniki se niso nikdar popolnoma sedili v kakršnikoli stvari, pri vsakem vprašanju je moral priti kompromis. Najlepje pa je to, da je morala vsaka delegacija vedno imeti dokumentarne dokaze, da sovražnik je izsilil trde pogojev do sovražnika, a zoper so govorili o abstraktnejši justici Wilsonovih mirnajstih točk. Konferenčniki se niso nikdar popolnoma sedili v kakršnikoli stvari, pri vsakem vprašanju je moral priti kompromis. Najlepje pa je to, da je morala vsaka delegacija vedno imeti dokumentarne dokaze, da sovražnik je izsilil trde pogojev do sovražnika, a zoper so govorili o abstraktnejši justici Wilsonovih mirnajstih točk. Konferenčniki se niso nikdar popolnoma sedili v kakršnikoli stvari, pri vsakem vprašanju je moral priti kompromis. Najlepje pa je to, da je morala vsaka delegacija vedno imeti dokumentarne dokaze, da sovražnik je izsilil trde pogojev do sovražnika, a zoper so govorili o abstraktnejši justici Wilsonovih mirnajstih točk. Konferenčniki se niso nikdar popolnoma sedili v kakršnikoli stvari, pri vsakem vprašanju je moral priti kompromis. Najlepje pa je to, da je morala vsaka delegacija vedno imeti dokumentarne dokaze, da sovražnik je izsilil trde pogojev do sovražnika, a zoper so govorili o abstraktnejši justici Wilsonovih mirnajstih točk. Konferenčniki se niso nikdar popolnoma sedili v kakršnikoli stvari, pri vsakem vprašanju je moral priti kompromis. Najlepje pa je to, da je morala vsaka delegacija vedno imeti dokumentarne dokaze, da sovražnik je izsilil trde pogojev do sovražnika, a zoper so govorili o abstraktnejši justici Wilsonovih mirnajstih točk. Konferenčniki se niso nikdar popolnoma sedili v kakršnikoli stvari, pri vsakem vprašanju je moral priti kompromis. Najlepje pa je to, da je morala vsaka delegacija vedno imeti dokumentarne dokaze, da sovražnik je izsilil trde pogojev do sovražnika, a zoper so govorili o ab

